

Algemene beschouwing – Het hernieuwd perspectief

Thuis onderwijs en thuiswerken: compliment voor het onderwijzend personeel. Wat was het snel geregeld. Als gezin kwamen wij in een bubbel. Met een heel monotoon ritme: school, werk, huishouden en vrije tijd vindt allemaal plaats op dezelfde vierkante meters. En ondertussen de zorgen die je hebt over je eigen gezin, familie, collega's, vrienden. Zal iemand van hen ook Corona krijgen? En dan de persconferenties uit Den Haag: we keken als gezin samen alsof het om Idols ging.

Deze periode thuis, intensief met het gezin, heeft wel voor bezinning gezorgd. En ik hoor meer mensen dat zeggen. Hoe voelbaar was het dat het leven echt niet maakbaar is? En wat voelen we ons gezegend: wat blij dat we niet in Brabant wonen. Maar nog dichterbij: wat een drama voor de inwoners van een gemeente als Zwartewaterland.

Nu zijn we een paar maanden verder. Er is veel gebeurd. De impact op de economie en maatschappij zijn enorm. Ondernemers zagen hun bedrijven omvallen of winsten verdampen. Ouderen ontvingen geen bezoek meer en mensen stierven zonder naasten om hen heen. Maar ook.... Er ontstonden verbanden, mensen keken naar elkaar om. En er ontstonden vele initiatieven.

De huidige versoepelingen maakt ook dat mensen weer het gevoel krijgen dat er iets terugkomt van het oude leven. We mogen weer genieten (op gepaste afstand) van een drankje op het terras, van een etentje buiten de deur. Op vakantie gaan. En ja, we mógen genieten van alles wat we van God krijgen in ons leven. Want genieten.... Dat mag en moet. Maar.... Niet ten koste van de schepping en niet ten koste van mensen.

Praktisch betekent dat voor de ChristenUnie in basis dat we omzien naar kwetsbaren, mensen die onze aandacht en ondersteuning nodig hebben en dat we als rentmeester met de aarde willen omgaan. Omdat mensen waardevol zijn en onze schepping waardevol is. Niet uitputten om maar maximaal te kunnen genieten. Maar in balans. Er ontstond in de afgelopen maanden een soort reset op onze manier van leven. En dat betekent ook nieuwe keuzes maken: wat vinden we echt belangrijk? Is dat groei? Of moeten we toch gaan voor: genieten van genoeg.

Terugblik eerste 2^e jaar college

Allereerst toch een korte terugblik op de eerste twee jaar van het college. We zijn blij dat er weer gebouwd gaat worden in de noordelijke kernen, dat er meer geïnvesteerd wordt in het voorkomen van laaggeletterdheid, er een sociaal akkoord voor Ryan is. Dat ondanks de PAS, de fietspaden aangepakt worden. Er weer gebouwd wordt op Eeserwold, diverse woningbouwprogramma's opgepakt worden. Dat er, hoewel nog kleine stappen, gezet zijn in het kader van de energietransitie: een zonnepark in Oldemarkt, instemming voor een zonnepark in Willemsoord. Dat er met Blokzijl eindelijk concrete afspraken worden gemaakt over het reguleren van de verkeersstromen. De samenwerking in de regio leidt tot een aantal concrete projecten, zoals de horeca-academie. Dat het college het wethouder-spreekuur heeft geïntroduceerd. Dat de sociale dienst weer onder dak is van de gemeente. Er mooie inwonersinitiatieven zijn opgepakt. Ook zijn we blij dat we een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs kunnen uitvoeren.

Is daarmee het coalitie-akkoord in zijn volledigheid uitgevoerd? Nee, zeker niet. En deze huidige tijd, met daarbij de financiële informatie die we nu hebben van het college maakt dat we opnieuw keuzes moeten maken. En daar willen wij als ChristenUnie vanavond richting voor meegeven.

Algemene keuzes ChristenUnie

Allereest een aantal algemene uitgangspunten voor de ChristenUnie:

- Wij willen een **meerjarige sluitende begroting** hebben. Waarbij er ook sluitende jaarrekeningen komen. Met uitzondering 2020 in relatie tot het leefbaarheidsfonds, dit zou voor ons de enige uitzondering zijn. En we willen onze reservepositie op een gelijkblijvend niveau houden als nu.
- We kiezen niet voor nice to have, maar voor **need to have**: we leven niet meer in een tijd van luxe.
- De huidige financiële situatie van de gemeente wordt voornamelijk veroorzaakt door het sociale domein. Wij vinden dan ook dat binnen dit domein er stevige keuzes gemaakt moeten worden. Wij geloven dat onze inwoners op zoek naar noodzakelijke zorg. Het sociale domein is geen open einde regeling. Er moet scherp financieel begroot worden, maar ook gestuurd worden. We denken dat in efficiency een deel gehaald kan worden. Maar ook dat we beleidskeuzes moeten gaan maken wat **basiszorg** is. Wij willen als ChristenUnie met het college die keuzes gaan maken. Wij verwachten binnen dit domein dan bij de begroting ook een pakket aan maatregelen.
- Need to have geldt ook voor alle materiele investeringen die op de planning staan/ stonden. Wat is echt nodig en wat kan uitgesteld worden. En misschien nog scherper: **wat gaan we gewoon niet doen**.
Daarbij denken wij onder andere aan het hele DBT-programma. Het waren mooie kansen voor ons gebied. Maar in deze nieuwe tijd moeten we ook reëel zijn. Wat was luxe in het programma en wat is echt noodzakelijk? Snijden in het programma is voor de ChristenUnie niet uitgesloten. Wat doen we met het station? En de Landmarks? Welke investeringen doen we nog wel en niet in Giethoorn? Ook hierbij verwachten we bij de begroting echte keuzes. Met als uitkomst: **het moet soberder, slimmer** en het totale budget voor DBT moet naar beneden.
- **Economisch herstel** is van groot belang. Niet alleen voor de ondernemers, maar voor de hele keten die om deze ondernemers staan. En die ketens, daar werken onze inwoners. Dat betekent ook ruimte bieden aan ondernemers om hun bedrijf op orde te krijgen, denken buiten de eigenlijke kaders. En bij alles te denken: wat kunnen we wel doen!
- We moeten een **sterke veerkrachtige samenleving** zijn. Zo'n samenleving krijg je ook door lokaal saamhorigheid te stimuleren. Daarvoor heb je ook buurthuizen nodig, mogelijkheden om elkaar in wijken en kernen te ontmoeten. Als ChristenUnie willen we **niet snijden in deze voorzieningen**.
- Bij de verdere uitwerking van het **leefbaarheidsfonds** vinden wij het belangrijk dat het laagdrempelig is en wars van bureaucratie. Kernen en wijken weten zelf heel goed wat nodig is. Daarom niet al te veel dichttimmeren. Daarbij moet ook wel gekeken worden naar wat het dorp zelf nog kan dragen. Zodat we echt doen wat nodig is.
- Voor de ChristenUnie geldt ook dat **Duurzaamheid** hoog op de agenda moet blijven staan. We kunnen het ons niet veroorloven om deze prioriteit te verschuiven. Duurzame dorpen en leefbaarheid moeten we aan elkaar gaan koppelen.
- Als laatste willen we dat het **Integraal Huisvestings Plan Onderwijs** uitgevoerd wordt zoals we hebben vastgesteld. Er is op dit moment geen ruimte voor allerlei andere plannen.

Adviesvragen college

Het college vraagt nog concreet om enkele adviezen. Aanvullend op de algemene uitgangspunten van de ChristenUnie wil ik daarover nog het volgende zeggen:

We kunnen instemmen met de drie kernthema's van het college. Om basiszorg te realiseren is het nog belangrijker dat de omgekeerde toets wordt opgepakt. In combinatie met de filosofie van

positieve gezondheid. Dan doe je recht aan mensen. Ieder in zijn eigen omstandigheden. Ook dit vinden wij de burger op één.

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat we inzetten op preventie of vroegsignalering voor **schuldhulpverlening**. Mensen en gezinnen met schulden raken in een isolement met alle gevolgen van dien. Inzet op armoedebestrijding blijft noodzakelijk, met als prioriteit de kinderen in deze gezinnen. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat we bij de preventie aandacht geven aan bijzondere veranderingen in levens van mensen. Bij wijzigingen in financiële situaties gaat het om mensen die bijvoorbeeld werkloos worden, met pensioen gaan of gaan scheiden. Kunnen we hierop insteken? Als het gaat om schuldhulpverlening en hulp bij financiën zien wij een rol weggelegd binnen de huidige opdracht van sociaal werk de kop.

U vraagt advies of de keuze voor basiszorg ook betekent dat we de vrijheid voor het kiezen van zorgverleners beperken. We begrijpen deze efficiency overweging, maar voor de ChristenUnie is het van groot belang dat inwoners in ieder geval **vanuit een PGB-situatie wel kunnen kiezen voor een identiteitsgedreven zorgaanbieder** die past bij de levensbeschouwelijke visie van deze inwoner. Daarnaast zijn de risico's bij het kiezen voor een beperkt aantal aanbieders dat er tunnelvisie ontstaat, dat er niet geïnnoveerd wordt omdat de concurrentie niet aanwezig is. Dit zult u dan wel heel goed moeten borgen indien u kiest voor een beperkt aantal aanbieder.

Wij maken ons zorgen over de **hoge kosten van de IGSD** in 2019 en de beperkte uitstroom. Onlangs hoorde ik op de radio van onderzoeken dat intensieve begeleiding van werkzoekenden niet tot gewenste effecten leidt. Ook wij zien dat er veel wordt uitgegeven aan re-integratietrajecten. Wij adviseren u om op basis van wetenschappelijk onderzoek keuzes te gaan maken welk instrumentarium u inzet bij de begeleiding van onze inwoners naar werk. Daarnaast staan wij achter uw idee dat er focus gelegd moet worden op de nieuwe instroom. Hierover dient u dan wel goede afspraken met het UWV te maken, omdat onze inwoners zich eerst daar melden. Ook zien wij kansen voor omscholing naar bijvoorbeeld de zorgsector. Is het nu niet de tijd om trajecten op te zetten voor mensen om te scholen naar kansrijke sectoren?

U vraagt ons ook naar ideeën voor de **binnenstad van Steenwijk**. Maar moet u deze vraag niet stellen aan de gebruikers van de binnenstad? Aan de ondernemers in de binnenstad? Hoe zien zij een levendige binnenstad voor zich. We zagen in HHP dat er inmiddels 1300 inwoners bij het inwonerspanel aangehaakt zijn. Dat zijn een stuk meer dan 27 raadsleden.

Tot slotte: de ChristenUnie is bereid om haar verantwoordelijkheid te nemen. Er zullen naar de begroting toe keuzes gemaakt worden. Hierbij heb ik onze eerste visie gegeven waar wij op zullen letten bij de keuzes die gemaakt worden:

- Sluitende begroting en niet verder interen op de reserves.
- Stevige keuzes in het sociale domein, want als dat niet gebeurt heeft dat gevolgen voor alle andere investeringsprogramma's.
- Gericht op noodzakelijke zorg waarbij de noodzakelijke kosten verantwoord zijn
- Luxe uit investeringsvoorstellen, onder andere en met name in het programma DBT. Terug naar de basis, terug naar herstel in plaats van groei.
- Instandhouding voorzieningen